

СТАНОВИЩЕ

От проф. Д-р Диан Тодоров Канъков, избран за член на научно жури въз основа решение на ФС на ВМФ (Протокол № 1/22.01.2024 г.) и Заповед № 319/02.02.2024 г. на Ректора на Тракийски Университет – гр. Стара Загора и избран за изготвящ становище на първото заседание на научното жури, проведено на 23.02.2024 г. от 10:30 часа, на дисертационния труд на тема: „Сравнителни проучвания върху канибализма при волиерно отглеждани колхидски фазани (*Phasianus colchicus*), полски яребици (*Perdix perdix*) и тракийски кеклици (*Alectoris chukar*)“, представен от д-р Славко Насков Николов, за присъждане на образователна и научна степен "Доктор".

Актуалност и значимост на проблема. Република България държи лидерски позиции в сферата на ловния туризъм. Волиерното отглеждане на диви птици е тясно свързано с този специфичен бизнес. Изкуствено създадените условия на живот, обаче са далеч от естествената средата на обитание на тези птици. Това в комбинация с различни стресови фактори са предпоставки за възникването на здравословни и поведенчески проблеми. В този смисъл дисертацията на Славко Николов разглежда безспорно актуален проблем, носещ значителни икономически загуби за стопанствата, работещи в тази сфера.

Материали по процедурата. Те отговарят на изискванията на ЗРАСРБ и правилниците за неговото приложение и включват: Заявление до декана за допускане до публична защита; Декларация за достоверност на представените материали и информацията в тях, Информационна карта за защитен дисертационен труд; Автобиография; Диплома за завършено висше образование; Дисертация; Автореферат; Списък и копия на научните публикации; Справка за приносите; Протокол от заседанието на разширения съвет на катедрата и други документи (Заповед за зачисляване, Протокол от изпит от индивидуалния учебен план, заповед за отчисляване с право за защита, Заповед за промяна на темата на дисертационния труд).

Структура на дисертационния труд. Той е написан на 230 стандартни страници и е структуриран правилно. Освен заглавна страница, съдържание и страници с използваните съкращения, включва разделите: въведение (3 стр.), литературен преглед (56 стр.), цел и задачи (3 стр.), материал и методи (6 стр.), резултати (92 стр.), обсъждане (26 стр.), изводи (3 стр.), приноси (2 стр.), препоръки за практиката (1 стр.), публикации (1 стр.), участия в научни форуми (1 стр.), литературен списък (27 стр.), приложения (3 стр.).

Дисертационния труд е качествено онагледен с 8 таблици, 87 графики и 55 фигури с висока информативност.

Литературна осведоменост и оценка на обзорния материал. Въведението е кратка анотация, третираща актуалността на разглеждания проблем. Литературният преглед макар и значим по обем е написан стегнато и разбираемо. Цитирани са 307 литературни източника. Това е първия раздел, разкриващ уменията на автора правилно да подрежда и анализира съвременните литературни данни. Тук много добре са представени голям брой аспекти на патологията при птиците, обект на изследванията. Коректно са цитирани българските изследователи, работили по сходни проблеми. Авторите от литературната справка са предимно от последните 20 години, критерий показващ, че осведомеността на д-р Николов е на съвременно ниво. Цитираните източници са умело използвани и допринасят за качеството на обзора, който е добра база за мотивирано формулиране на целта на дисертацията и конкретизиране на задачите, които определят обема и посоката на изследванията.

Целта и задачите, които си поставя за решаване д-р Николов са значими и перспективни, предвид описаните проблеми състояния във волиерите за дивечови птици. Анализирайки съвременните данни в областта на икономически значимата патология, той аргументирано определя целта на дисертационния си труд. За осъществяването на поставената цел са формулирани 3 пределно конкретни задачи, даващи заявка за високо стойностни научни резултати и приноси. Всяка от поставените задачи е с прицелни експериментални птици от най-разпространените за волиерно отглеждане такива в нашата страна, което допълнително обосновава намеренията на планираните изследвания.

Материал и методи. Видно е, че дисертационният труд се основава на голям брой анализи върху широк спектър експериментален материал. Проведени са комплексни изследвания: показатели на прираста, поведенчески и клинични изследвания, плазмени химични изследвания, показатели на оксидативния стрес и патоморфологични изследвания. Особено внимание заслужават неврохормоналните изследвания, за пръв път извършвани в нашата страна с апаратура на ветеринарномедицински факултет. В методично отношение те са правилно проведени. Броят на включените в изследванията птици е напълно достатъчен за коректното изпълнение на поставените задачи, като са спазени изискванията на българския закон за биоразнообразието. Всички експерименти са записани с апаратура за видеонаблюдение, важно за съставянето на патотограмите и съвременно изискване към научните експерименти. За получаването на добра основа за интерпретация на получените резултати коректно е използван съвременен статистически анализ.

Получени резултати, обсъждане, изводи, приноси, препоръки за практиката.

Описанието на собствените резултати е направено с вещина и е надлежно илюстрирано с информативна документация. Едно от съществените достойнства на този труд е уелото комплексно съчетаване на разностранни методични подходи с оглед на точното и биологически достоверно представяне и интерпретиране на получените данни. Представянето на резултатите и обсъждането им е убедително, а самите проучвания са тясно свързани с актуално направление в областта на ветеринарната медицина у нас. Обсъждането на резултатите е направено с вещина и съвсем естествено е последвано от направените изводи. Така се очертават поредица от приноси. Въз основа на значителен фактологичен материал и подробното му обсъждане, Славко Николов прави 11 извода, и формулира 10 приноса - 7 оригинални и 3 с потвърдителен характер. Допълнително 5 препоръки очертават бъдещата практична използваемост на дисертационния труд. Всички раздели са написани граматически прецизно и с добра компютърна грамотност, доказателство за организираност на изследователския процес и отношение на докторанта към цялостното оформяне на дисертационния труд. Осезаема е и компетентната и умела намеса на колеги от факултета и практиката, където са извършени проучванията.

Публикационна дейност. Към дисертационния труд са приложени три научни публикации в пълен текст и едно участие в международен студентски конгрес в Истанбул, Република Турция. На разширеният катедрен съвет, фактически стана ясно, че резултатите от дисертационния труд са публикувани в осем научни публикации. На всички от тях докторантът е водещ автор. Отпечатването на такава по обем и качество научна продукция е критерий, придаващ солидна тежест на извършеното. Справката от университетска библиотека показва, че дисертанта има 4 публикации в Web of Sciences (една от които с Impact factor) и 3 публикации в Scopus с общ SJR 0.971. Списъкът на цитиранията в Scopus и Web of Sciences на научните публикации на д-р Николов включва 16 броя цитирания в реномирани световни научни издания.

Автореферат. Авторефератът е написан съгласно изискванията и отговаря напълно на съдържанието на дисертацията.

Критични бележки. Сериозен критичен анализ на дисертационния труд съм правил в хода цялостното му оформление. Дисертанта се е съобразил и са взети предвид всички, направени препоръки и забележки на Разширения катедрен съвет. Не мога да не отбележа обаче, че резултатите от изследванията на Славко Николов не са оползотворени пълноценно поради факта, че много от тях не са публикувани, от където може да се очаква по-широкото популяризиране и по-високи наукометрични показатели, а и по-голяма цитируемост.

Лични впечатления за докторанта. Представената документация във връзка с докторантурата на Николов е пълна и надлежно подредена. В нея силно впечатляват творческата автобиография и дипломата с отличен успех за завършена магистратура по Ветеринарна медицина във Ветеринарномедицинския факултет при Тракийския университет – Стара Загора. Подробна справка за курсове и специализации и участия в научноизследователски проекти, характеризират докторанта като успешен, добре мотивиран и организиран учен.

Заключение. Предоставеният ми за оценка труд третира актуално направление в съвременната ветеринарна птича патология. Представява задълбочено изпълнена изследователска работа, даваща по-ясна представа за възникващите поведенчески и клинични аспекти на разглежданите проблеми. Направени са ценни изводи, очертани са реални приноси, последвани от адекватни препоръки за практиката. Чрез добре оформени научни статии е популяризирана голяма част от получените резултати.

Дисертационния труд напълно отговаря на изискванията на ЗРАСРБ и Правилниците за неговото приложение. Ето защо, основавайки се на гореизложеното убедено препоръчвам на почитаемите членове на Научното жури да оценят позитивно, представеният от д-р Славко Насков Николов дисертационен труд и да подкрепят с положителния си вот присъждането на образователната и научна степен „Доктор” по „Патология на животните“.

Стара Загора, 02.04.2024 г.

Изготвил становището:

Á Á Á
EG-Á Á

проф. Диан Канъков

S T A T E M E N T

By Prof. Dr. Dian Todorov Kanakov, elected as a member of the scientific jury based on the decision of the FS of the Navy (Protocol No. 1/22.01.2024), and Order No. 319/02.02.2024 of the Rector of Trakia University - Starza Zagora and elected as the drafter of the opinion at the first meeting of the scientific jury, held on 23.02.2024 at 10:30 a.m., on the dissertation work on the topic: " Comparative studies on cannibalism in captive Black-necked pheasants (*Phasianus colchicus*), Gray partridge (*Perdix perdix*) and Chukar partridge (*Alectoris chukar*)", presented by Dr. Slavko Naskov Nikolov, for the award of an educational and scientific degree " Doctor".

Relevance and importance of the problem. The Republic of Bulgaria holds leadership positions in the field of hunting tourism. Aviary breeding of wild birds is closely related to this specific business. However, the artificially created living conditions are far from the natural habitat of these birds. This, in combination with various stress factors, are prerequisites for the emergence of health and behavioral problems. In this sense, Slavko Nikolov's dissertation examines an undeniably current problem, bringing significant economic losses to farms working in this field.

Procedure materials. They comply with the requirements of the legislation and the regulations for its application and include: Application to the dean for admission to public defense; Declaration of credibility of the presented materials and the information in them, Information card for protected dissertation work; Autobiography; Diploma of completed higher education; Dissertation; Abstract; List and copies of scientific publications; Statement of Contributions; Minutes of the meeting of the extended council of the department and other documents (Order for enrollment, Minutes of examination from the individual study plan, order for deduction with right of defense, Order for changing the subject of the dissertation).

Structure of the dissertation. It is written in 230 standard pages and structured properly. In addition to the title page, contents and pages with the abbreviations used, it includes the following sections: introduction (3 pages), literature review (56 pages), aim and objectives (3 pages), material and methods (6 pages), results (92 p.), discussion (26 p.), conclusions (3 p.), contributions (2 p.), recommendations for practice (1 p.), publications (1 p.), participation in scientific forums (1 p.), bibliography (27 pages), appendices (3 pages). The dissertation work is qualitatively illustrated with 8 tables, 87 graphs and 55 highly informative figures.

Literature awareness and evaluation of review material. The introduction is a short annotation dealing with the relevance of the problem under consideration. The literature review,

although significant in volume, is written concisely and comprehensibly. 307 literary sources are cited. This is the first section revealing the author's skills in correctly arranging and analyzing contemporary literary data. A large number of aspects of pathoethology in birds, the object of research, are very well presented here. The Bulgarian researchers who worked on similar problems are correctly cited. The authors of the literature reference are mostly from the last 20 years, a criterion showing that Dr. Nikolov's awareness is at a modern level. The cited sources are skilfully used and contribute to the quality of the overview, which is a good basis for a motivated formulation of the purpose of the dissertation and specification of the tasks that determine the scope and direction of the research.

The goal and tasks that Dr. Nikolov sets himself to solve are significant and promising, given the described problems and conditions in game bird aviaries. Analyzing the modern data in the field of economically significant pathology, he rationally defines the purpose of his dissertation work. For the realization of the set goal, 3 extremely specific tasks have been formulated, giving a request for high-value scientific results and contributions. Each of the set tasks is aimed at experimental birds from the most common ones for aviary breeding in our country, which further substantiates the intentions of the planned research.

Material and methods. It can be seen that the dissertation is based on a large number of analyzes on a wide range of experimental material. Complex studies were carried out: growth indicators, behavioral and clinical studies, plasma chemical studies, indicators of oxidative stress and pathomorphological studies. The neurohormonal studies, performed for the first time in our country with the equipment of the Faculty of Veterinary Medicine, deserve special attention. Methodologically, they were correctly conducted. The number of birds included in the research is completely sufficient for the correct implementation of the set tasks, as the requirements of the Bulgarian Biodiversity Law are met. All experiments were recorded with video surveillance equipment, important for the compilation of pathoethograms and a modern requirement for scientific experiments. In order to obtain a good basis for the interpretation of the obtained results, a modern statistical analysis was correctly used.

Obtained results, discussion, conclusions, contributions, recommendations for practice. The description of the own results is done with skill and is duly illustrated with informative documentation. One of the essential merits of this work is the skillful complex combination of diverse methodological approaches with a view to the accurate and biologically credible presentation and interpretation of the obtained data. The presentation of the results and their discussion is convincing, and the studies themselves are closely related to current trends in the field of veterinary medicine in our country. The discussion of the results is done expertly and is quite naturally followed by the conclusions drawn. Thus a series of contributions emerges.

Based on significant factual material and its detailed discussion, Slavko Nikolov draws 11 conclusions and formulates 10 contributions, 7 original and 3 of a confirmatory nature. An additional 5 recommendations outline the future practical usability of the dissertation work. All sections are written grammatically precisely and with good computer literacy, proof of the organization of the research process and the doctoral student's attitude to the overall design of the dissertation work. The competent and skillful intervention of colleagues from the faculty and practice, where the studies were carried out, is also noticeable.

Publishing activity. Three scientific publications in full text and one participation in an international student congress in Istanbul, Republic of Turkey are attached to the dissertation work. At the extended faculty council, it actually became clear that the results of the dissertation were published in eight scientific publications. The doctoral student is the lead author of all of them. The printing of a scientific production of such volume and quality is a criterion giving a solid weight to the work done. The reference from the university library shows that the dissertation has 4 publications in Web of Sciences (one of them with Impact factor) and 3 publications in Scopus with a total SJR of 0.971. The list of citations in Scopus and Web of Sciences of Dr. Nikolov's scientific publications includes 16 citations in renowned world scientific publications.

Author's abstract. The abstract is written according to the requirements and fully corresponds to the content of the dissertation.

Critical notes. I have done a serious critical analysis of the dissertation work in the course of its overall design. The dissertation has complied with and taken into account all the recommendations and remarks made by the Extended Departmental Council. However, I cannot fail to point out that the results of Slavko Nikolov's research have not been fully utilized due to the fact that many of them have not been published, from where one can expect wider popularization and higher scientometric indicators, and more high citability.

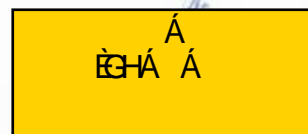
Personal impressions for the doctoral student. The submitted documentation in connection with Nikolov's doctoral studies is complete and properly organized. In it, the creative autobiography and the diploma with excellent success for a completed master's degree in Veterinary Medicine at the Faculty of Veterinary Medicine at the Trakia University - Stara Zagora are very impressive. A detailed reference for courses and specializations and participation in scientific research projects characterize the PhD student as a successful, well-motivated and organized scientist.

Conclusion. The thesis submitted to me for evaluation deals with an up-to-date trend in modern veterinary avian pathology. It represents a thoroughly executed research work, giving a clearer picture of the emerging behavioral and clinical aspects of the problems under consideration. Valuable conclusions are drawn, real contributions are outlined, followed by adequate recommendations for practice. A large part of the obtained results has been popularized through well-designed scientific articles.

The dissertation fully complies with the requirements of the legislation and the regulations for its application. Therefore, based on the above, I strongly recommend to the honorable members of the Scientific Jury to positively evaluate the dissertation presented by Dr. Slavko Naskov Nikolov and to support with their positive vote the awarding of the educational and scientific degree "Doctor" in "Animal Pathology".

Stara Zagora, 02.04.2024 г.

Prepared the statement:

prof. Dian Kanakov